

SOCIÁLNE VECI

Košický kraj patrí medzi ostatnými VUC na špičku, čo sa týka objemu prostriedkov, ktoré z rozpočtu idú na sociálne služby. Zhruba 30 percent rozpočtu investuje regionálna samospráva do sociálnych služieb pre občanov kraja. Sieť zariadení sociálnych služieb na začiatku existencie regionálnej samosprávy zahŕňala minimum neverejných poskytovateľov a 14 veľkokapacitných verejných poskytovateľov. KSK sa začal orientovať na kvalitu a humanizáciu poskytovaných služieb a väčšiu otvorenosť zariadení. Začali pribúdať neverejné subjekty, ktoré sú financované z rozpočtu KSK. V pôsobnosti samosprávneho kraja je posudzovanie odkázanosti na sociálnu službu v zariadení podporovaného bývania, v rehabilitačnom stredisku, v domove sociálnych služieb a v špecializovanom zariadení u občanov, ktorí majú trvalý pobyt na území Košického samosprávneho kraja.

V zriaďovateľskej pôsobnosti KSK je 13 zariadení sociálnych služieb (vrátane organizačných súčastí) s celkovou kapacitou 1836 miest, v členení:

- a) 4 špecializované zariadenia s kapacitou 344 miest v pobytovej celoročnej forme soc. služby a 20 miest v ambulantnej forme soc. služby,
- b) 12 domovov sociálnych služieb s kapacitou: 881 miest v pobytovej celoročnej forme sociálnej služby, 39 miest v pobytovej týždennej forme soc. služby, 113 miest v ambulantnej forme soc. služby,
- c) 3 zariadenia podporovaného bývania s kapacitou 25 miest,
- d) 5 zariadení pre seniorov s kapacitou 340 miest,
- e) 1 nocľaháreň s kapacitou 18 miest,
- f) 3 krízové strediská s kapacitou 47 miest.

KSK prispieva na poskytovanie služieb pre občanov kraja v 13 zariadeniach sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK a 89 neverejných poskytovateľov. Kým v roku 2006 bol počet neverejných subjektov financovaných z rozpočtu KSK cca 60, v roku 2017 bolo uzatvorených spolu 89 zmlúv o poskytnutí finančného príspevku s neverejnými poskytovateľmi. Základným kritériom výberu novo vznikajúcich subjektov je hlavne nedostatok niektorých sociálnych služieb, potreby občanov kraja a ich záujem o zabezpečenie služby u konkrétneho, ním vybraného poskytovateľa. Objem finančných prostriedkov pre kapitolu sociálne zabezpečenie každoročne narastá a predstavuje cca 30 % rozpočtu KSK. Schválený rozpočet v roku 2017 predstavuje 27 mil. eur (v r. 2014 bol 21,7 mil. eur). Z finančných prostriedkov je poskytovaná sociálna služba pre 3200 klientov.

V priebehu roka 2016 KSK evidoval 671 žiadostí o zabezpečenie sociálnej služby. Sociálna služba bola zabezpečená celkovo pre 665 žiadateľov, t.j. 99,11% občanov. Žiadosti boli vybavované priebežne, podľa poradia a bez zbytočných prieťahov. Žiadosti o zabezpečenie poskytovania sociálnej služby ako aj stav ich vybavenia sú vedené v evidencii, ktorá je verejne prístupná na web stránke KSK.

Priority v sociálnej oblasti:

1. Efektívnejšie využívanie odborného poradenstva,
2. Lepšia vybavenosť zariadeniami krízovej intervencie pre rôzne skupiny obyvateľov
3. Pokračovanie v procesoch humanizácie a deinštitucionalizácie pobytových služieb
4. Zvýšenie podielu ambulantných a terénnych sociálnych služieb v kraji
5. Rozvíjanie sociálnych služieb pre občanov so zdravotným znevýhodnením
6. Optimálny variant riešenia životných situácií občanov v seniorskom veku
7. Služby zamerané na prevenciu a elimináciu domáceho násillia

8. Systém hodnotenia podmienok kvality sociálnych služieb
9. Zapojenie obyvateľov do dobrovoľníckych aktivít v oblasti sociálnych služieb
10. Zvýšenie úrovne sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately detí a mládeže

PORADENSTVO

Cez projekt „Optimalizácia poradenských služieb KSK“ sa snažíme vytvoriť územne rozloženú sieť špecializovaných poradcov pre jednotlivé cieľové skupiny. Je vytvorená na základe transparentného výberu z podaných projektov vždy na obdobie dvoch rokov. Sieť tvorí cca 25-30 poradcov s ročným nákladom cca 350 tis. eur. V rámci špecializovaného sociálneho poradenstva sa ročne poskytne cca 18 tis. poradenských služieb a to osobnými, telefonickými a e-mailovými konzultáciami. Novinkou v období poslednej výzvy bolo mobilné poradenstvo, poradca dochádza za občanom v mieste jeho trvalého bydliska. Dôvodom rozvoja tejto formy poradenstva je skutočnosť, že sociálne poradne vznikajú v prevažnej miere v mestách, občanom v obciach bolo toto poradenstvo nedostupné. Osobitnú skupinu v rámci špecializovaného poradenstva tvoria poradcovia a poradne zamerané na oblasť domáceho násillia. Tvoria ju 6 špecializovaní sociálni poradcovia: 2 v Michalovciach, 2 v Košiciach 2 v Spišskej Novej Vsi. V rámci kraja sú vytvorené aj 3 zariadenia pre túto problematiku, ktoré sú financované z rozpočtu KSK, 2 zariadenia núdzového bývania v Trebišove s kapacitou 40 miest, jedno zariadenie v okrese Košice - okolie s kapacitou 10 miest. Ide o zariadenia zamerané výlučne na problematiku násillia, 2 z týchto zariadení spĺňajú štandardy projektu bezpečného ženského domu.

OPTIMALIZÁCIA SIETE ZARIADENÍ

V rokoch 2010 – 2017 prebehlo 5 etáp optimalizácie siete sociálnych služieb. Cieľ:

- vznik nových sociálnych služieb v existujúcich zariadeniach (špecializované zariadenia a zariadenia podporovaného bývania, služby včasnej intervencie),
- vytváranie komunitných služieb v súlade s princípmi deinštitucionalizácie: napr. špecializované zariadenia s ambulatnou formou pobytu, DSS s týždennou formou,
- efektívnejšie využívanie finančných prostriedkov z rozpočtu KSK,
- zohľadnenie regionálnych/miestnych potrieb občanov,
- zvyšovanie kvality poskytovaných služieb a optimalizovania kapacity v zariadeniach
- nastavenie čo najpriaznivejšej ponuky sociálnych služieb v kraji závislej od dopytu.

Čo sa realizovalo:

- prehľadné pomenovanie jednotlivých zariadení, identita zariadenia...
- vznik nových druhov sociálnych služieb (napr. vznik špecializovaného zariadenia v Rožňave, Trebišove, služby včasnej intervencie v Košiciach)
- transformácia existujúcich druhov služieb na služby požadované občanmi (zánik DSS v zariadení ARCUS Košice a vznik špecializovaného zariadenia)
- začlenenie malých zariadení pod väčšie ako organizačná súčasť (zníženie nákladov)
- zriaďovanie nových sociálnych služieb komunitného charakteru (ambulantná forma)
- optimalizovanie počtu zamestnancov v jednotlivých zariadeniach (Celkový počet k 31.12.2016 bol 1168 zamestnancov. Priemerná mzda zamestnanca v zariadení sociálnych služieb v roku 2012 bola 550 €, v roku 2016 bola 618 €)
- zníženie kapacít vybraných zariadení za účelom zvýšenia kvality poskytovaných služieb a humanizáciu prostredia (celkovo oproti roku 2008 o cca 160 klientov)
- softwarový program na registráciu verejných a neverejných poskytovateľov sociálnych služieb, ktorý je dostupný na web stránke úradu.

- Vytvorenie kontaktných miest Alzheimerovej choroby na poradenstvo a podporu najmä pre rodinných príslušníkov (ARCUS Košice a SUBSIDIUM Rožňava)

PROJEKTY

- Debarierizácia budovy Úradu KSK.
- Rekonštrukcia - bezbariérovosť, administratívne miestnosti, výmena okien, zateplenie v zariadení LÚČ v Šemši (610 701 €)
- Zriadenie hydroterapeutického rehabilitačného centra v zrekonštruovanom objekte kaštieľa pre IDEA Prakovce z Nórskeho finančného mechanizmu (1 079 392 €)
- Výmena okien, zníženie energetickej náročnosti budovy a zvýšenie tepelnej pohody, inštalácia slnečných kolektorov pre VIA LUX Košice (1 090 497,30 €)
- 4 projekty z Regionálneho operačného programu v celkovej výške 8 449 802,98 € (celková rekonštrukcia zariadení LUMEN Trebišov, ONDAVA Rakovec nad Ondavou, IDEA Prakovce, ARCUS Košice). Zníženie energetickej náročnosti (zateplenie, výmena okien dverí, inštalácia slnečných kolektorov), zvýšenie kvality poskytovaných služieb (ergoterapia a rehabilitácia, materiálne technické vybavenie) a bezbariérovosť zariadení (dobudovanie, príp. výmena výťahov).
- rekonštrukcia objektu budovy DOMKO Košice v celkovej výške 1 265 226 € z Programu švajčiarsko-slovenskej spolupráce. Nadstavba budovy, priestor na týždenný pobyt pre 10 klientov zariadenia, výmena okien a zateplenie budovy, debarierizácia.
- Vzdelávanie pre 886 zamestnancov (320 000 €).
- Dotácie z MPSVaR SR pre verejných poskytovateľov sociálnych služieb. Od roku 2012 spolu 307 100 € na materiálne technické vybavenia zariadení sociálnych služieb.
- Rekonštrukcia prostredníctvom úveru z EIB plánovaná v ANIMA Michalovce, HARMONIA Strážske, JASANIMA Rožňava, LIDWINA Strážske, IDEA Prakovce SUBSIDIUM Rožňava a REGINA Kráľovce).

KANCELÁRIA PRVÉHO KONTAKTU

Kancelária prvého kontaktu (KPK) bola zriadená v septembri 2010. Cieľom je poskytovať komplexné sociálne poradenstvo všetkým občanom. Informácie o druhu a forme poskytovanej sociálnej služby, o zariadeniach sociálnych služieb, o celom procese posudzovania odkázanosti na sociálnu službu a samotné zabezpečenie sociálnej služby podľa výberu klienta. KPK od marca 2015 aj prostredníctvom live chatu. Návštevnosť a využívanie služieb KPK narastá. Kým v roku 2011 bolo poskytnuté poradenstvo 1155 občanom, v roku 2016 poskytla KPK svoje služby 2454 občanom. Služba osobne v priestoroch KPK bola poskytnutá 1579 občanom, 775 občanov žiadalo poradenstvo telefonicky, 79 občanov emailom a 21 občanom prostredníctvom online poradenstva.

AKTIVITY

Festival dramatickej tvorivosti klientov DSS „Most úsmevov“, 13 ročníkov. Cieľom podujatia je poukázať na možnosti, schopnosti, talent, tvorivosť a iniciatívu ľudí s ťažkým zdravotným postihnutím a na prácu zamestnancov týchto zariadení.

Vianočné inšpirácie z regiónu – v spolupráci s KOČR Košický kraj predstavujeme verejnosti výsledky prác v Regionálnom informačnom bode na Hlavnej ulici v Košiciach. Všetky ponúkané výrobky vznikli ako produkt ergoterapie klientov zariadení sociálnych služieb a predávajú sa za symbolické ceny pokrývajúce vstupné náklady na ich výrobu.

REGISTER

Register poskytovateľov sociálnych služieb – softwarová aplikácia je tvorená postupne od r. 2009. Do registra je zapísaný každý subjekt, ktorý poskytuje sociálne služby v zmysle zákona o sociálnych službách. V registri je uvedená informácia o aktuálnych voľných miestach v zariadeniach sociálnych služieb. Register je verejne prístupný – každý občan môže získať informácie o poskytovateľoch sociálnych služieb v kraji, o aktuálne voľných miestach v jednotlivých zariadeniach sociálnych služieb.

HUMANIZACIA, DEINŠTITUCIONALIZACIA

Národný projekt deinštitucionalizácie, do ktorého je zapojené zariadenie LIDWINA, sa začal realizovať v roku 2014. Medzi zavedené prvky humanizácie patrili:

- vytvorenie tréningového bývania v zariadení LIDWINA,
- prenájom samostatného bytu v Prakovciach, podporované bývanie pre 4 klientov,
- vytváranie tréningového bývania alebo zariadenia podporovaného bývania
- rušenie viac ako dvojlôžkových izieb klientov,
- zrušenie povinnosti stravovať sa podľa harmonogramu, odoberať jedlo
- podpora nezávislosti klientov (kuchynky na prípravu stravy, sociálne programy)
- zapájanie klientov do života komunity,
- rozšírenie ambulantnej a týždennej formy služieb
- kontaktné miesta pre rodinných príslušníkov
- rozdelenie organizačných štruktúr podľa jednotlivých druhov služieb
- postupné znižovanie kapacít. (VIA LUX Košice Barca zníženie o 40 klientov, LÚČ Šemša o 20 klientov, LUMEN Trebišov o 20 klientov, LIDWINA Strážske o 5 klientov) Celkovo dôjde k zníženiu kapacity o 160 miest.

VÍZIE DO BUDÚCNOSTI

Postupne zavádzať prvky deinštitucionalizácie a zabezpečovať individuálny prístup ku klientom. Zariadenia smerovať k rodinnému typu.

Postupne znižovať kapacitu veľkých zariadení, zavádzať komunitný systém.

Pravidelné kontroly úrovne poskytovaných služieb podľa štandardov kvality.

Zmeny v legislatíve zavádzať do praxe pre občana čo najpriateľnejším spôsobom.

Infoleták so zameraním na bezplatné špecializované poradenstvo, rozšíriť sieť poradcov.

Ďalšie ročníky konferencie o sociálnych službách, festivaly Most úsmevov a Zimná blumiáda.

Zvýšenie počtu miest v zariadeniach pre občanov v krízovej životnej situácii.

Zriadenie kontaktných miest pre rodiny a klientov s Alzheimerovou chorobou.

Ďalšie centrá včasnej intervencie v ostatných regiónoch kraja.

Dokončiť projekty na zníženie energetickej náročnosti zariadení sociálnych služieb.

Uzatvárať zmluvy so zdravotnými poisťovňami v ďalších zariadeniach soc. služieb s cieľom získať finančné prostriedky na ich financovanie z verejného zdravotného poistenia.

Pravidelným vzdelávaním zvyšovať odborný potenciál zamestnancov.

Vytvárať služby zamerané na podporu žien a detí zažívajúcich násilie.

Zvýšiť rozsah a zlepšiť miestnu dostupnosť terénnych služieb.

Zriadiť bezplatné poradenské centrum v Košiciach.

Ponuku služieb čo najviac približovala dopytu občanov.

Zriadiť sieť centier včasnej intervencie pre deti s postihnutím do 6 rokov veku.

